

Aan de voorzitter en leden van de
Vaste Commissie Financiën van de
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum	Ons kenmerk	Onderwerp
19 juni 2017	1808/TR/SG	Handhaving Wet DBA

Geachte dames en heren,

In verband met de bespreking van de Derde voortgangsrapportage Wet DBA en de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid m.b.t. het Rapport varianten voor de kwalificatie van de arbeidsrelatie op 29 juni a.s. vragen wij uw aandacht voor het volgende.

De Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) is bedoeld om een beter onderscheid te kunnen maken tussen zzp'ers en mensen in loondienst en om verkapte dienstbetrekkingen van zelfstandigen tegen te gaan. Maar er blijven onduidelijkheden bestaan omdat de arbeidswetgeving niet past bij de huidige praktijk voor opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Het debat rond de Wet DBA is eind vorig jaar helaas gestrand. Naar aanleiding van het rapport van de commissie Boot is een streep door de visie en werkwijze van de Belastingdienst gezet. Hoewel de commissie wel degelijk kansen zag voor de zogenaamde 'modelovereenkomsten', bleken er ernstige gebreken te zijn. Er zou onder meer teveel worden gefocust op het letterlijke contract en te weinig op de maatschappelijke context, zoals de positie van de contractpartijen en de uitvoering van het contract in de praktijk. Dit, zo formuleerde de commissie Boot, zou moeilijk te verenigen zijn met het door de Hoge Raad geformuleerde uitgangspunt dat geoordeeld moet worden naar alle omstandigheden van het geval. In een hoorzitting in de Tweede Kamer bleek er bovendien geen overeenstemming te zijn over een oplossing met de sociale partners. Ook de Kamer bleek zich niet in meerderheid achter één van de voorgestelde oplossingen te kunnen scharen. Er was, kortom, verdeeldheid alom over hoe nu verder te gaan.

De ambtelijke commissie die toen aan de slag is gegaan heeft, na overleg met deskundigen en betrokken partijen, geconcludeerd dat er geen eensluidende visie te construeren is over het maatschappelijk beeld van een arbeidsverhouding. Dit vanwege de grote verschillen (fiscaal, civielrechtelijk en sociaalrechtelijk) tussen werknemers en zelfstandigen. De commissie heeft tien beleidsvarianten beschreven waarmee aan de vier criteria, t.w. vrije vervanging, gezagsverhouding alsmede de uitvoerbaarheid en handhaving, een concretere of andere invulling kan worden gegeven zodat deze beter aansluiten bij het huidige maatschappelijk beeld van een arbeidsrelatie.

Na bestudering van de tien varianten komen AFNL en NOA tot de conclusie dat er geen enkele variant is die positieve effecten oplevert voor alle vier voornoemde criteria. Er zijn meer belemmeringen dan mogelijkheden.

De werkgroep schrijft in haar inleiding dat dit een complex onderwerp is dat de nodige voorkennis vereist. Daarin heeft zij volkomen gelijk. Dat bevestigt ook het ongelijk van de staatssecretaris die vasthield aan de overtuiging dat de Wet DBA slechts ging om een minimale aanpassing van de handhaving. De tien beschreven varianten lopen echter zo ver uiteen en een aantal heeft zulke vergaande consequenties dat een keuze uit één van de opties, laat staan een snelle keuze, niet erg voor de hand ligt. Wederom heeft de staatssecretaris daarom de handhaving van de Wet DBA met een halfjaar uitgesteld, t.w. tot 1 juli 2018. Daarbij lijkt dus ook een snelle oplossing voor de groep zelfstandigen die zich – al dan niet terecht – gedupeerd voelt door de Wet DBA, verder weg dan ooit.

De Wet DBA moet het aantal schijnzelfstandigen terugdringen. Onder een schijnzelfstandige wordt verstaan: iemand die formeel de status van zzp'er geniet, maar in de praktijk een arbeidsrelatie heeft en als zodanig door de Belastingdienst als werknemer wordt beschouwd. De komst van de Wet DBA moet de handhavingmogelijkheden gaan verbeteren.

AFNL en NOA begrijpen dat de staatssecretaris van Financiën met de wet DBA een aantal zaken op fiscaal en belastingtechnisch gebied wil afdichten. Echter, door dit in de Wet DBA te beperken door goedkeuring van de zgn. tussenkomstovereenkomst, wordt voorbijgegaan aan het traject van het terugdringen en aanpakken van schijnzelfstandigen en schijnconstructies. Met de modelovereenkomst tussenkomst krijgen met name intermediairs zekerheid vooraf dat geen loonheffingen hoeven te worden ingehouden en afgedragen. De uitzendbranches ABU en NBBU waren bevreesd dat uitzendbureaus geen zzp-ers meer zouden kunnen uitlenen. Met de modelovereenkomst tussenkomst is de rol van de uitzendbranches nu echter goed geborgd.

Oprachtgevende bedrijven krijgen nu te maken met de inlenersaansprakelijkheid indien bij een zzp-er een gezagsverhouding wordt geconstateerd. De constructie waarmee en wijze waarop de zzp-er wordt uitgeleend blijven echter ongemoeid en de op dat punt verantwoordelijken worden niet aansprakelijk gesteld. Hiermee worden de pogingen van de staatssecretaris van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de arbeidsmarkt te normaliseren de pas afgesneden. U begrijpt dat wij nu juist dit willen voorkomen.

AFNL en NOA blijven zich op het standpunt stellen dat een echte zzp-er een ondernemer zonder personeel (ozp-er) is en als ondernemer zelf werk **aanneemt en uitvoert. Deze ondernemer is verantwoordelijk voor de geleverde prestatie en factureert zelf.** Een zzp-er die zich door een uitzendbureau laat uitlenen is geen ondernemer, aangezien hij geen invloed heeft op de keuze van de opdrachtgever noch het tarief, en niet verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden. Deze wijze van werken is gelijk aan die van een uitzendkracht. Bovendien is duidelijk sprake van een gezagsverhouding en geen vrije vervanging.

In modelovereenkomsten wordt duidelijk gemaakt dat de relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer/zzp-er geen arbeidsrelatie is. De Belastingdienst heeft voor de afbouw en de bouw & infra een sectorovereenkomst goedgekeurd. De praktijk moet wel aansluiten bij hetgeen in de overeenkomst is opgenomen. Echter, de criteria voor toetsing van een arbeidsrelatie sluiten niet aan bij de wijze van samenwerken op de bouwplaats.

Op een bouwplaats is altijd sprake van een vorm van gezag. Opdrachtnemers, dus ook ozp-ers, moeten de opdrachten van de opdrachtgever/uitvoerder opvolgen, omdat volgens planning de opvolgende werkzaamheden op elkaar moeten aansluiten om vertraging te voorkomen. Daarnaast moeten de veiligheidsvoorschriften worden opgevolgd. Opdrachtgevers stellen hulpmiddelen zoals steigers en materieel aan onderaannemers/ozp-ers ter beschikking. Vaak worden door de opdrachtgever ook oppermannen ter beschikking gesteld om het materiaal aan te leveren.

Op basis van deze feiten is het nagenoeg niet mogelijk om als ozp-er op een bouwplaats te werken, omdat de Wet DBA deze vorm van samenwerken beoordeelt als arbeidsrelatie.

De staatssecretaris is herhaaldelijk gevraagd om eerst een bredere discussie te voeren over het begrip 'zelfstandigen', bijvoorbeeld via bespreking van de uitkomsten van het IBO-zzp-rapport. Daarvan is het helaas nooit gekomen. Iets wat wij met het oog op de ontstane situatie zeer betreuren.

AFNL en NOA doen wederom een vriendelijk doch dringend beroep op de Kamer om de discussie aan te gaan met opdrachtgevers en opdrachtnemers uit sectoren waarin veel zzp-ers werkzaam zijn. Wanneer wij met elkaar kunnen spreken over de uitvoerbaarheid en handhaving van de Wet DBA, kan aan een gezamenlijke oplossing worden gewerkt. Daarna kunnen verdere stappen worden gezet naar een nieuwe definitie van het begrip ozp-er.

Uiteraard zijn wij tot nader toelichting gaarne bereid,

Met vriendelijke groet,
Stichting AFNL-NOA

Sharon Gesthuizen,
voorzitter